

Faia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Particulari 8000 Lei
 Instituții 16.000 Lei
 Abonamente de sprijin . . . 30.000 Lei

APARE DUMINECA

MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI
 EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.

Insertiuni:

Pentru fiecare centimetru patrat
 câte 100 Lei

Episcopia ort. rom. Caransebeș
 cont. C. E. C. Nr. 89.876.

Tot problema Academiiilor teologice

Cam la intermitențe egale se observă în viața bisericească ardeleană o recrudescență a problemei Academiiilor teologice.

În ultima vreme a scris o serie de articole eminentul *Prof. Dr. Isidor Todoran* dela Academia teologică din Cluj, în „*Tribuna Transilvaniei*”, la care a primit o severă ripostă în „*Biserica și Școala*”, dela o persoană care semnează A. C. Deși această persoană apără legitima poziție a intereselor eparhiale, totuși uită unele îndreptățite doleanțe ale acestor instituții de înaltă cultură teologică, cărora am dori să ne facem noi ecoul.

Cele patru Academii teologice dela Caransebeș, Arad, Cluj și Oradea-Timișoara au devenit într'adevăr o problemă.

Având dreptul de a da numai absolutoriul, deși drepturile legale s'ar acoperi cu acele ale licențiaților în teologie, realitatea totuși este alta. Cu absolutoriul dat, absolvenții noștri mai trebuie să facă încă o diferență la Facultățile de teologie, care le cere de multe ori un an sau doi în plus.

Argumentul pregătirii numai a unor preoți de enorie de către aceste instituții este contrazis de statistica anuală, care demonstrează că un contingent respectabil de absolvenți continuă a se osteni cu aceste diferențe, care-i păgubesc cu unul sau doi ani de viață. Iată, deci, unul dintre cele mai puternice argumente, după mine, care pledează pentru o reformă radicală a acestor instituții, spre a fi în stare a satisface nivelul din ce în ce mai ridicat de pregătire profesională a clerului nostru, egal în oricare centru episcopal, ca și în oricare colț al țării.

Sper că nu va exista nicio minte arad de obtuză să invoce în slujba menținerii acestor

instituții, în starea lor actuală, o stare de inferioritate, sau un regres la inferioarele trepte ale seminariilor clericale, școli renumite cu lipsurile și imperfecțiile lor didactice și pedagogice.

Aceasta ar fi una din premisele problemei, care așteaptă rezolvare grabnică, așa cum a înțeles-o mintea luminată a chiriarhului nostru suprem *Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan*, care și-a ridicat instituția sa la rangul de facultate de teologie, spre satisfacția sinceră a tuturor oamenilor de bine.

Altă premisă este cea a însăși existenței legale a acestor instituții. ●

După cum toată lumea știe, Academiiile teologice din Ardeal, exclusiv Sibiul, încă nu au o lege specială a lor, după care să se conducă și care să le asigure drepturile și să le stabilească datoriile.

Am putea afirma că existăm doar ca un simplu paragraf în bugetul statului, care poate exista până la o vreme și tot așa de bine poate fi anulat.

La dreptul vorbind, nici titulatura adevărată a acestor școli n'o știm: sunt ele școli speciale, școli superioare, ori ce, căci nici după școala de arhivistică nu le aflăm, nici măcar după școala de artă dramatică? Mai mult, de ele se împiedică toată lumea, iar fostul ministru Călinescu în ele a lovit cu mai multă furie, scoborându-le atâta cât a putut să le scoboare!

Dela el citire s'au transformat în asistențe independente două catedre pline, cea de cant bisericesc și tipic, deși toată lumea insistă asupra caracterului predominant practic al acestor școli teologice, și cea de drept bisericesc, iar situația această anormală se menține până astăzi, cu toate protestele ridicate de înaltele foruri bisericești eparhiale.

În sfârșit, ultima premisă a problemei, și ea majoră ca și celelalte, este situația profesorilor dela aceste instituții. Acești slujbași ai statului român sunt singurii care n'au o lege a lor de încadrare. Asistăm la faptul, de-a-dreptul stupefiant, că acești profesori sunt plătiți ca agregatii universitari, dar niciun articol de lege nu le asigură această poziție. Situația lor este ex-lege, iar gradul lor nu le este recunoscut în cadrul învățământului superior.

Din cauza dependenței acestor școli de Ministerul Cultelor orice binefacere de corp este vitregită de haosul formelor și de dedalul birourilor, încât niciodată profesorii dela Academii teologice din Ardeal nu sunt în rând cu lumea.

Un exemplu va fi edificator: primele științifice ce s'au acordat acestor profesori au avut nevoie de o prealabilă trudă de luni întregi din partea păr. *Prof. Dr. S. Vlad* dela Academia teologică din Oradea-Timișoara, fiindcă profesorii dela Academii nici nu au fost considerați la Ministerul Educației, iar mai apoi, după rezolvarea favorabilă, s'a scurs vremea până astăzi fără să primim aceste prime nici retroactiv, nici activ.

Intreb, deci, și eu, după aceste reale premise ale problemei, unde este soluția providențială?

Intr'o viață academică la periferia legilor universitare?

Propun o sfortare comună a întregului episcopat ardelean pentru o legalizare și o uniformizare cât mai grabnică a învățământului teologic superior din această regiune.

Cer imperios, ca membru al uneia din aceste instituții, drepturi egale pentru studenții noștri, o lege specială pentru școlile noastre și o încadrare echitabilă a corpului didactic dela aceste școli.

Dacă nu se vor avea în vedere aceste deziderate juste, aceste școli sunt amenințate cu desființarea, cu toată apărarea lor, prin inerție, de către unul sau altul.

Prof. Dr. Petru Rezuș

Dacă am cunoaște!

La fântâna lui Iacov, Domnul stând de vorbă cu femeea Samariteancă, îi spurie la un anumit moment:

— Dacă ai fi cunoscut tu darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice dă-mi să beau". (Ioan, 4, 10)!

În noaptea când răscumpărătorul lumii a instituit „Cina cea de Taină“, așezământul de temelie al Bisericii, și când El a înălțat spre ceruri rugăciunea cea mare, la fel cu care n'a mai auzit pământul vreodată, a zis iarăș:

— Viața veșnică (= darul cel mare al lui Dumnezeu) stă în aceasta: să ajungă să te cunoască pe **Tine**, singurul Dumnezeu adevărat, și pe **Iisus Hristos** pe care L-ai trimis Tu! (Ioan 17, 3).

Dacă ne uităm la vremea de azi, nu am putea zice că lipsește o cunoaștere despre Dumnezeu.

Mulțimea crucilor de pe biserici, pentru cineva care n'ar fi fost niciodată pe la noi — ar fi semnul că-L cunoaștem pe Dumnezeu!

Mulțimea închinătorilor care participă la sfințele slujbe, măcar la praznicele cele mari, ar fi o indicație în acelaș sens!

Dar traducerea în aproape o mie de limbi și idiomuri a Scripturilor sfinte, în lumea întreagă, nu este o dovadă a cunoașterii de Dumnezeu?

Dar atâtea Inalte Școli Teologice — aiurea și la noi nu fac mărturie pentru Dumnezeu?

Dar miile de mii de cărți, în care se vorbește despre **Suprema Ființă**, nu arată că Dumnezeu se cunoaște?

Dar chiar milioanele de suditori de Dumnezeu, de batjocoritori ai Lui, de tăgăduitori și vrăjmași ai lui, nu arată acelaș lucru? Și-ar mai trece omul vremea, cu cineva care nu există? Iar mai da vre-o atenție?, Ori l-ar lăsa să se scufunde în negura uitării? Însăși cei cari au înebunit de necaz că se vorbește tot mai mult, în lume despre Dumnezeu (Cazul filozofului German Nitsche care a nebunit de ciudă că „Încă după 19 veacuri se mai trag clopotele pentru un jidov răstignit“) — sunt mărturii că se cunoaște Dumnezeu?

Cum dar, mai spunem noi: „De ați cunoaște darul lui Dumnezeu? De ați cunoaște pe Iisus Mântuitorul?“

Și totuși, într'o lume care știe atât de multe, având cunoștințe tot mai bogate și nu numai despre ea ci *chiar despre Dumnezeu* — este cazul să mărturisim că această lume *nu-L cunoaște!*

Căci cunoașterea la care se referă Evanghelia, în textele dela care am mâncat, înseamnă nu atât o *cunoaștere mentală* — care nu obligă la nimic — ci o *cunoaștere cu inima, o trăire cu Dumnezeu, în ascultare de El!*

Și Saul din Tars îl cunoștea pe Dumnezeu, dar câtă osebite între omul (= cel mai învățat din vremea lui), care era martorul crud la mișelăscă ucidere a primului martir al lui Hristos, care „sufă moartea“ printre creștini — și între acela care a devenit pe drumul Damascului, Apostolul Pavel, cel care putea spune: „acum nu mai trăesc eu, ci Hristos trăește în mine“?

„Cunoștință“ și cunoaștere! Saul din Tars, ucenicul lui Gamaliel, era „tobă“ de cunoștință teologică! Dar numai cunoștința de pe drumul Damascului, care l'a adus la trăirea în ascultare de Biserica (El s'a dus la stâlpii Bisericii să capete „dreapta de însoțire“); trăirea deplină a vocii Domnului („Pot totul în Hristos“); viața de adevărire a contactului cu Dumnezeu — numai aceasta este cunoștința cea adevărată, cea rodnică, cea mântuitoare!

Nu voese să spun că Domnul Hristos n'ar putea fi „cunoscut“ și cu mințea! Ci numai atât, că întocmai ca unii alpiniști, care ajung, pe piscuri înalte, însângerați și istoviți, — așa ajung unii oameni la cunoașterea lui Hristos pe calea minții. Complect obosiți! Pe când, calea inimei este calea lui Pavel, calea tuturor convertirilor, calea Mariei Magdalena, și a Mariei Egipteanca, e calea lui Zaheu Vameșul. E calea stabilirii contactului cu uzina cerească! E calea plecării „de îndată“ după Domnul!

Aceasta e cunoașterea „darului lui Dumnezeu“!

Și câtă vreme „creștinii“ merg Duminica dimineața la Biserica... să cinstească pe Domnul, adese ori, numai cu buzele, iar plecând de acolo, duși de ale vieții valuri, „cu inima departe de El“ ne găsim a sublinia neconținut că Iisus este încă, pentru mulți dintre noi, *un necunoscut!*

Că, de L'am cunoaște cu adevărat pe El, și prin El, pe Dumnezeu Tatăl — atuncea am avea o creștinătate vie, iar nu una „dinafarnică“, cum o numește însuși Sf. Ion Gură de Aur.

O, dacă am cunoaște favoarea ce ne-a dat nouă, Domnul, prin *Rugăciunea Arhierească!*

Eu pentru ei mă rog, și nu numai pentru ei ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor (Ioan 17, vers. 9 și vers 20)!

Avem noi oare cunoștința limpede că Domnul Iisus stătea în rugăciune înaintea Tatălui și pentru noi, cei de azi, care am crezut prin cuvântul împuterniciților Lui.

Cunoaștem noi, limpede, că El s'a rugat Părintelui Ceresc „să ne păzească de cel rău?“ Adusu-ne-am aminte noi, în ceasurile când ne-a învăluit ispita, încercarea, necazurile, — că Domnul s'a rugat pentru noi, știind de mai înainte prin ce vom trece — și că rugăciunea Lui nu se poate să nu fie ascultată? Cunoaștem noi că El s'a rugat Tatălui: „să ne sfințească“ prin adevăr și că adevărul este Hristos însuși? (vers 17).“

Cunoaștem noi că El, în ceasul dinaintea pătimirii s'a rugat Tatălui ca să avem „bucuria Lui deplină“ (vers 13). Adică acea bucurie care vine din desăvârșita ascultare a vocii lui Dumnezeu! Nici o altă bucurie nu este deplină, ca bucuria Celui ce mergea, pentru mântuirea noastră a păcătoșilor la moarte de cruce! Pentru că era *expresiuinea iubirii care se jertfește!*

Cunoaștem noi că El s'a rugat atunci, ca „toți să fim una“, „desăvârșit una“ (vers 23). Această unitate este Biserica Domnului, trupul Său, care *nu poate fi decât unul!* Și știm noi oare care este măsura alipirii, mădulărilor din trupul acesta? „Cum eu cu tine una sântem“! (vers 22).

Cunoaștem noi încheerea sublimă a acestei rugăciuni: „Tată, voesc ca ei să fie împreună cu Mine, să aibă părtășie la slava mea“ (vers 24)?

O dacă numai la aceasta ne-am gândi, că vom fi o veșnicie lângă El, cu El, privindu-L, ascultându-L, adorându-L și ar fi de ajuns să ne dumerim cât de puțin lucru însemnează „crucea“ unei suferințe, oricât de grea, oricât de lungă, față de o veșnicie întreagă, lângă „Iubirea iubirilor!“.

O dacă am cunoaște noi „darul lui Dumnezeu“ pe care ni-L îmbie Biserica Lui cea „una, sfântă, sobornicească și apostolească!“

I. G. Opreșan
din Oastea Domnului

Voi vă închinați la ceea ce nu știți, noi ne închinăm la ceea ce știm.

(Ioan 4, 22)

ȘTIINȚA ȘI CREDINȚA

II

Ipoteza *transformării speciilor*, ca și ipoteza generației spontanee [cu care ne-am ocupat într'un număr anterior al revistei] a căzut în disgrăția adevăraților oameni de știință. Azi lumea savanților „redeșteptată din vis declară — scrie un învățat român — teoria transformării speciilor, ca inverificabilă prin metoda experimentală“.

Dacă omul s'ar fi născut din maimuță în-trebăm mirajii: de ce nu se întâmplă și azi ca maimuțele să nască oameni și să se transforme ele însele în oameni? De ce ele de atâtea mii de ani refuză cu încăpăținare „onoarea oferită de Darwin, de a se transforma în oameni? Pe semne s'au simțit jignite de aceste rude savante, capabile să emită asemenea teorii, în numele științei pure, și au preferit mai departe pădurile ecuatoriale unde *se simt acasă* dela începutul lumii“, și unde vor vieții în pace fără amenințările unor eventuale bombardamente și distrugerii, până la sfârșitul lumii.

Rămâne, deci, în picioare adevărul biblic, că omul este creat de Dumnezeu „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu“ [*Facere*, 1, 26-27]. — că după trup omul este cetățeanul lumii văzute iar după suflet al celei nevăzute, cetățean al cerului „cu sfinții lui Dumnezeu“ [*Efez.*, 2 19]. Omul, acest microcosmos, este coroana fapturii văzute. Pe el l-a făcut Creatorul stăpân al lumii și a tot ceea ce există în ea când a zis protopărinților noștri în Eden: „*Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți pe El*“.

Împotriva ateismului și materialismului brutal, ajuns dominant în țările din apusul civilizat în sec. XVIII-XIX-lea, și ca o reacțiune contra scepticismului și a raționalismului exagerat, care a atins apogeul în filosofia raționalistă-critică a lui *Kant*, s'au ridicat o seamă de filosofi creștini în trunte cu *Iacobi*, cari se străduiră să modereze scepticismul cultivat de raționalismul lui *Kant*, dovedind în scrierile lor că *sentimentul religios este propriu firii omenești și „inalienabil“*. Filozoful *Iacobi*, care zicea despre sine că *cu rațiunea este păgân*, iar cu *inima creștin*, sub influența vădită a Bibliei, a scris astfel despre originea omului: „Dumnezeu însuși a făcut pe om, și i-a dat nemijlocit duh din duhul Său. Acesta e omul, într'ânsul este suflarea lui Dumnezeu Atotputernicul. Astfel credința într'un Dumnezeu îi este omului firească, ca și

ținuta sa dreaptă. A nu avea această credință e împotriva naturii lui, tot așa după cum împotriva naturii îi este ținuta plecată în jos, ca a dobitocului, care nu privește spre Cer. El poate înăbuși această credință, dar în rânduiala lucrurilor este ca ea să existe; iar unde nu se găsește, acolo este deformarea puterii noastre de cunoaștere“.

Teoriile utopice ale lui Darwin, prin care a voit „să *expulzeze* pe Dumnezeu din lume și să dea o explicație strict *naturală* vieții pământeste, sunt azi obiecte de curiozitate în muzeul bizareriilor emise în numele științei. Ele mai supraviețuiesc ca superstiții științifice în pătura semidocță și incultă“.

Vrăjmașii lui Dumnezeu și slugile plecate ale Stăpânitorului acestei lumi au fost totdeauna și dușmanii declarați ai Bibliei, care reoglindea în paginile ei *Adevărul* absolut. Pentru ca oamenii să privească cu dispreț această Carte a cărților și să nu se apropie de ea — să o citească, învățații necredincioși, atei, loveau năpraznic în adevărurile ei, zicând că ea cuprinde lucruri neadevărate, imorale, false, învățături cari se contrazic în mod izbitor unele cu altele, și altele asemenea enormități tendențioase. Atacurile lor perfide se îndreptau în special asupra Vechiului Testament, cu gândul diabolic dărâmand temelia, tegea veche, să dărâme mai ușor odată cu ea și Evanghelia Mântuitorului, care se sprijinește pe Vechiul Testament ca un edificiu pe temelia sa. Fără legea veche și fără prooroci, Legea nouă, Evanghelia nu ar putea fi înțeleasă.

Filosoful modern păgân *Krișnamurti*, care anii trecuți a vizitat și țara noastră și chiar a ținut o conferință despre sistemul său filosofic la Atheneul din București, voind să demonstreze că în toate religiile și deci și în religia creștină, sunt părți umbroase și false, a îndrăznit să afirme următoarele: „Cum poate admite cineva această doctrină — e vorba de doctrina creștină, — când chiar dela început stă scris că Dumnezeu a făcut întâi lumina și cu mult mai în urmă a pus soarele pe cer? Cum putea fi lumină înaintea existenței soarelui? Biblia e în contradicție cu logica și cu știința, deci... creștinismul se bazează pe un ce fals, neadevărat“.

Iată, așadar, înc'odată adevărită afirmațiunea noastră dela început, că rațiunea, răzimată numai pe propriile-i puteri, rătăcește și dibuește în căutarea adevărului, care poate fi numai *unul* singur. Pilat n'a murit. El și astăzi, cu conștiința-i atrofiată de hegura îndoelii, plin de un revoltător cinism întreabă „*Ce este adevărul?*“.

La afirmațiile păgânești ale lui Krișnamurti, răspunde luminos și documentat, răspunde *creștinește*, apărând și scoțând la lumină mărgăritarul biblic, comandorul *A. Negulescu*. „Să tratăm — spune învățatul român — așazisul fals biblic, din punct de vedere științific, și să vedem ce ne spune astronomia modernă. E știut că pământul ca și toate celelalte planete din sistemul școlar, s'au născut din sâmburele central soarele, în timpul și din cauza învârtirii lui ca o sfârlează în văzduh. Udați cu apă o sfârlează, învârtiți-o și veți vedea cum sar stropi de apă, întocmai ca panetele pe vremuri.

„Dar soarele de unde a răsărit? Dintr'o nebuloasă care în învârtirea ei a asvârlit la rândul-i sori. Nebuloasa este deci prima formă vizibilă a începutului astrelor — sori, stele, planete, comete etc. Lumi în formație sunt și acum pe cer... Nebuloasele sunt luminoase. Ca atare întâi a apărut nebuloasa și a spintecat întunecul cu lumina ei și mai târziu, a luat naștere din ea soarele și alte stele. Iată deci științificește dovedit că întâi a fost lumină și apoi soarele. *Afirmația biblică e confirmată de știința modernă ca un adevăr* [Cdor A. Negulescu; *Biblia și astronomia*]. (Va urma) **Prof. Dr. Gh. Cotoșman**

PROBLEME RELIGIOASE

Cauzele răspândirii sectelor

După o cercetare a mișcării sectare din Eparhia Caransebeșului, am ajuns să cred următoarele cauze ale răspândirii sectelor. Ele se împart în **interne** și **externe**.

INTERNE:

1. *Nemulțumirea generală cu ordinea religioasă și socială actuală.* Dovada acestor nemulțumiri pe teren religios intern o dau sectele, iar pe teren social diferitele curente politice ce se sbat după o nouă formă de a fi a statelor.

2. *Indiferentismul religios.* Se explică prin spiritul materializat al vremii. Am revenit la o nouă epocă a fierului, deosebită de primă însă, căci atunci fierul era folosit constructiv, acum însă destructiv.

Omul nu mai crede decât în ceea ce pipăie și vede. Iar principalul obiect al vederii sale este materia. Aceasta ajutată de tehnică este idolul său, căruia i se închină. Omul după vremurile

pierzării de acum se crede numai corp, iar sufletul este neglijat, ori uitat.

Astfel îi este indiferent să fie ortodox, catolic, sectar, etc. Iar dacă fratele său a greșit pe teren sufletesc, tot din indiferentism nu caută să-l îndrepte, să-l sfătuiască, ori să ajute pe cei cari se străduiesc pentru aceasta.

3. *Frica de viața viitoare a unora,* cari din cauza ignoranței cred că Biserica noastră nu le-o poate asigura. Scepticismul lor este alimentat și de viața prea lumenă a majorității credincioșilor noștri de azi.

Frica lor este întărită de chinurile tribunalului conștiinței din om, care lucrează și în făcătorii de rele.

Așa se explică că unii dintre sectarii din toate satele au fost înainte criminali, răufăcători, desfrânați, populând încăperile închisorilor. Din cauza ignoranței religioase doctrinale s'a ajuns la această părere în satele noastre că membrii Bisericii noastre pot fuma, înjura, se pot îmbăta pot desfrâna și că această opreliște numai sectele o predică și o țin.

4. *Ambiția și vanitatea.* Primii sectari din Iaz își părăsesc legea strămoșească numai să fie ei șefi, ca de ex. diaci, cum li-s'a promis.

Și ca ei sunt foarte mulți. Satele au mulți vanitoși și ambițioși după domnii.

Răufăcătorii, cari pentru fărădelegile lor și-au pătat renumele în sat, se simțesc mândri ca membri ai sectelor, fiindcă pot să învețe și să povățuiască și ei pe alții.

La ei toți membrii sunt activi și toți între ei sunt frați, desființând ierarhia — numai verbal — căci în realitate ea există.

Pentru desființarea ierarhiei interpretează după interes citatul dela Matei, Cap. 23, v. 8-11: „Iar voi să nu vă chiețați vouă rabi, că unul este dascălul vostru, iar voi toți frați sunteți”.

5. *Diferite stări sufletești.* Unii sunt turburați sufletește.

Alții sunt setoși după o viață mai curată și mai bună, cu mai multe renunțări la plăcerile și deșertăciunile lumii acesteia, ca beția, vorbe triviale, injurături, furturi, etc., pe cari din ignoranță cred că Biserica noastră nu o predică, o trăește și nu o cere.

Sufletele mai sensibile, ca cele ale muncitorilor și ale unor săraci sunt exploatate insistent de sectari.

6. *Ia alții este noutatea și curiozitatea.* Nu lipsesc nici aceia cari și-au pierdut frâna conștiinței religioase și plutesc printre secte ca o corabie fără cârmaci pe valuri. Așa o familie de 3 membri din Sacul trece la baptiști, apoi la nazarieni, mai apoi la pentecostaliști. Iar altul din Silha trece la uniți, apoi la baptiști.

7. *Nimbul prea ridicat și formal de cele mai multe ori* în care s'a închis creștinismul nostru. De aici vine și ignoranța religioasă, o cauză principală. Se va obiecta că în cultul Bisericii romano-catolice nici limba nu e înțeleasă. E drept, dar să ținem seama că populația Bisericii romano-catolice este în majoritate mai cultă, și apoi sunt două alternative: Ori întreg cultul e un mister, ca la strămoșii noștri, fără multă cunoștință de carte, dar cu multă și fericită credință, ori dacă s'a început explicarea lui, sa fie făcut bine cunoscut, iar religia prin reprezentanții săi să țină pas cu știința, căci semi-doctismul e cel mai periculos.

Aceste două cauze, sectele le satisfac prin faptul simplității cultului lor, potrivit priceperii săteanului nostru.

Pr. Ilie Câmpianu
revizor eparhial

COLȚUL SATULUI

„POMANA CIUMII“

Primăvara anului 1946 a adus cu sine, ca și alte primăveri, și ca ori care alt anotimp, câteva cazuri de anghina difterică și scarlatină făcând între copiii mai mici două victime. În rândul populației, mai ales între femei, s'a așezat deabinelea groază, chiar panica. Unde se întâlneau două-trei femei, nu vorbeau decât despre „Ciumă“. „Asta-i Ciuma bat-o Crucea!“! Ii facem noi de cap, se înțeleg câteva babe, îi facem pomana și o trimitem în locuri pustii...“

Auzisem că în obrațul Valea Țarinii i-au făcut muierile „pomana“ încă săptămâna trecută și, Doamne, ce s'au mai infructat țiganiile din bucatele gătitе și întinse în mijlocul drumului, în cruce de obraț. Zice că au încins și o strășnică horă, de bucurie că au alungat Ciuma și la urmă li-s'a mai umplut țiganilor și câte o straiță din bucatele neconsumate la pomana.

E pe inserate. La cruce de obraț dela Ghio-gu se observă mare zare. E foc nu glumă. Par'că arde o casă acoperită cu paie. „Acolo-i pomana Ciumii“ spune cineva. Mergem și noi să vedem cum o alungă baba Păgină. Ea, bătrâna are 84 ani și e tare maistoră în astfel de prilejuri. Doar a fost făcătoare la pomene, la tot satul, până mai an.

Adunarea vecinilor la „pomana“ e terminată. Cca 30 vecini, bărbați și femei cu copii

constituiau această adunare. Moșu Gh. Țepușu juca cu Catița Țiganca; Petru M. închina pe la ceilalți bărbați cu oiaga, Ion ginerele lui Gh. Tile aducea cu zor tului și-i arunca pe mormanul de jăratec și într'o clipă para focului se înalță sus până la 7-8 m. Aproape de foc era întinsă o poniavă mare. Farfuriile cu fasole sleită erau așezate în formă de cerc pe această poniavă și străjuite cu multă grijă de femeile așezate, întocmai ca strămoșele lor, și mâncau cu poftă. Baba Păgină patrona atentă acest ospăț „pomana ciumei“. Ea „deslegase“ masa ocolind cu vătraiul bucatele și cu lumânarea'n mână borborosea ea ce borborosea spre a alunga ciuma și a o trimite peste mări și țări...

Stătea în picioare și îndemna cu multă dragoste la mâncare „așa-i bine să mâncați cu toții, țuce-vă baba, că numai așa se duce ciuma...“

Bărbații din jurul focului, dădeau și ei concursul femeilor la alungarea ciumei, infulecând câte un colac, după ce-și curătau gura cu câte o înghițitură de rachie. Moșu G. Țepușu, probabil mai fricos, de teama să nu se năprătească cumva la el Ciuma, îi dădea mai des cu oiaga. Așa se vede însă că Ciumii — bat-o tămăia s'o bată —, i-a plăcut de jocul lui așa de mult că l'a înhățat și ea la joc...

Focul ce împrăstia lumina cu atâta dărnicie mi-a trădat prezența. Tile un om cu pretenții... mă întâmpină „...iaca părinte trebuie să faci și voia femeii. Femeile știu multe și n'au mai avut hodină — ziua-noaptea — până să-i facă Ciumii pomana, că vezi Sfinția Ta, așa tăman s'a întâmplat și după războiul mondial, iarăși s'a abătut aici o coleră și muierile i-au făcut pomana“.

Ce ai făcut babo Leno, cum ai alungat ciuma?

„Heei Părinte, Sfinția Ta nu ști că nu ești de așa de mult la noi. Eu drago am 84 ani. Când aveam 40 venise Ciuma bat-o sf. Cruce — și numai cu pomana ne-am scăpat de ea. Acum iar a venit, iaca, iarăși am dat o pomana, că nu-i mare lucru, să se ducă și să nu mai vină. Am ocolit cu vătraiul și cu lumânarea și am menit colacii pentru ai morți și pentru ai vii și pentru mară (vite), pentru toată casa, pentru rodul țarinii și am zis: Doamne țucu-Ți mila Tea, nu ne lăsa la rău și la pagubă, du-o Doamnă de aici în pustietate...“

Așa s'a terminat pomana Ciumei. În forma cum a apărut în acest an pomana Ciumei, ne duce cu gândul la popoarele ce vecuiau aici cu mii de ani în urmă și formează un document de o valoare istorică.

Sub raport spiritual, Ciurma este socotită o putere a răului care se împlânzește numai în urma jertfei de bucate adusă în „cruce și obraț“. Acest obicei dacă e păstrat de milenii — cu puțină alterare în dogmă — nu se va putea elimina, nici nu trebuie, ci se va putea retușa, folosind prilejul jertfei de bucate în sens pur creștin, în acte de samaritean. Pomana să rămână tot pomană, nu însă pentru Ciurma, ci pentru săturarea celor flămânzi.

Pr. I. Vădeanu
Biniș

RECENZIE

Episcopul NICOLAE COLAN — In legături.

pag. 92 Cluj 1946.

Vlădica Nicolae al Clujului, membru al Academiei române, a adunat „câteva cuvântări și scrisori pastorale din anii 1940-1944, când noi, cei din Ardealul de sus, eram în legături“, cu dorința ca ele să constituie mărturie a unei suferințe și îmbold la lupta cea bună.

Acest volum constituie un buchet de trandafiri roșii, cules printre spinii robiei și udat cu roua lacrimilor dorului de țara mamă.

Păstorul cel bun, a stat lângă popor și a participat la toate umilințele și pătimirile fiilor răpiți mișelește dela sânul patriei îndoliate. Vlădica Nicolae, a lăcrămat când s'a împărțit glia și s'a trasat granița între frați! Durerea poporului și lacrima Ierarhului s'au unit, în nădejdea dreptății ce va veni. Resemnarea și suferința i-a strâns pe toți în jurul Altarului și așa înlănțuirea a fost suportată, fără disperare. Despărțirea vremelnică, a verificat conștiința unității etnice și a cristalizat idealul creștin. Istoria, va înregistra prezența Ierarhului în viața Ardealului de Nord și va lămurii atitudinea intransigentă în luptă cu asperitățile vieții.

Intocmai ca Pavel cel întemnițat, Vlădica Nicolae, din reședința dela Cluj, ținut în lanțurile tiranilor și impilatorilor groși, trimitea turmei sale scrisori, pastorale și îndemnuri în toila vifoniței și crivățului asupritor.

Poporul ce a sorbit paharul suferinței și purtat în inimă senzația pătimirii, a găsit liman și scăpare în credință și în Evanghelie. A stat lângă altarul credinței și s'a inspirat din „Acea vie“, pe care preoții au predicat-o cu timp și fără timp.

De câte ori n'a plâns în tăcere și câte nopți de sbucium și insomnie n'a petrecut în singurătatea biroului său, Vlădica Nicolae, văzând nedreptatea făcută neamului și istoriei sale. Din paginile acestei cărți, radiază căldura de suflet și inima de părinte a Episcopului; care prin iscusință și înțelepciune, prin tact și experiență apostolică a putut birui și demasca toate tentativele și asalturile cotropitorilor la sufletul, legea și credința străbună.

Intrucât spațiul nu ne permite să ne reținem asupra fiecărui capitol ne mărginim să redăm cuprinsul, spre a determina la lectura și meditația acestor scrisori și pastorale. Iată cuprinsul: 1. Un neam în rugăciune; 2. Legea, limba și pământul; 3. Datoria de a sluji; 4. Soarele dreptății; 5. Nici o biruință fără jertfă; 6. Și pe pământ pace; 7. Veniți de luați lumină; 8. Pentru pacea a toată lumea să ne rugăm; 9) Cu mintea lui Hristos; 10. Nu vă temeți de cei ceucid trupul; 11. Să ne luminăm cu prăznuirea și 12. Inseninare.

În „Inseninare“ desprindem bucuria Ierarhului că providența ne-a ajutat să rezistăm și să vedem dreptatea biruitoare, iar Ardealul din nou întregit și pe veci al nostru.

Lectura acestei cărți, constituie prilej de reculegere și meditație profundă; pentru neamul care se roagă și crede în puterea providenței. În plus „cetitorul se va încredința totuși că sfântul Apostol Pavel are dreptate: „Cuvântul Domnului nu se poate lega“ și că dreptatea și adevărul nu poate fi întemnițat și nici sugrumat.

Prof. I. Bulea

INFORMAȚII

Prăznuirea Rusaliilor în Caransebeș. În ziua l-a s'a servit liturghie arhierască, cu un sobor mare de preoți.

A predicat despre darurile Duhului Sfânt, Prea Sf. Sa Păr. Ep. Veniamin dând publicului sfaturi de iubire și potrivite vremurilor grele prin care trece omenirea azi din punct de vedere material, ca și moral.

În ziua II-a, soborul pe preoți în frunte cu Păr. Prot. ic. stfor R. G. Ancușa, conduc pe Prea Sf. Sa cu litia la Crucea din str. C. F. R.

Popor mult a luat parte la rugăciunile de sfințirea recoltei atât de promițătoare anul acesta.

Trecem cu mulțumire și laudă osteneala credincioșilor noștri din acest cartier în trunte cu E. Popa, I. Dolnea și N. Petri, cari au împodobit sf. Cruce așa de frumos, ferestrele cu coroane și flori, iar strada cu coridor de ramuri de stejar și iarbă verde.

Munca lor a mărit elanul slujitorilor și a ajutat mediului de rugăciune.

Mulțumire. Parohia Poiana prin parohul său R. Simeria aduce și pe această cale calde mulțumiri tuturor donatorilor cari s'au ostenit la împodobirea sf. biserici și în special D-nei învățătoare A. Ursulescu și D-lui notar G. Ursulescu cari în anul 1945 au dăruit sf. biserici cele 12 Minee frumoase legate în pânză, apoi în anul 1946 a dăruit una pereche cununii argintate cum și 100.000 Lei în numerar și diferite alte obiecte și covoare pentru înfrumusețarea sf. locaș, iar pentru strane alte cărți de cântare bisericească.

Tot din inițiativa și prin contribuția lor și cu a unui număr de încă 130 de credincioși, s'au cumpărat un rând complet de odăjdii luminate, 4 icoane și un covor lung de 8 metri din lână, o candelă și una față de masă, o cruce argintată, Potir, Disc, Steaună, Copie și 2 sfeșnice argintate cu 3 brațe dăruite unul de C. Daia și celălalt de V. Vucea. Tot așa credincioșii I. și G. Ursulescu au dăruit 2 covoare pentru tetrapoade, iar cantorul V. Lupșorean un Octoih-mare legat în pânză. A mai dăruit un Triod P. Ursulescu, tot legat în pânză, iar N. Coilă suma de 20.000 Lei și I. Păcurariu 10.000 Lei în folosul sf. biserici.

Mai departe mulțumim D-lui P. Popovici-Bujor, care a exoperat dela Comunitatea de Avere din Caransebeș un ajutor de 200.000 Lei pentru sf. biserică.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să primească jertfa acestor buni credincioși ca o tămâie binemiroșitoare și să-i învrednicească ca și pe viitor să fie pentru ceilalți pilde vrednice de imitat.

La Paris în 15 I. c. a început conferința păcii. Miniștrii de externe ai celor 4 mari Puteți sunt: Byrnes (America), Molotov (U. R. S. S.), Bevin (Anglia) și Bidault (Franța).

Conferința se ține în palatul Luxemburg și are următoarele principale probleme: Internaționalizarea portului Triest. 2. Regiunea Venezia Giulia. 3. Fixarea frontierei franco-italiană. 4. Despăgubirile datorate de Italia Iugoslaviei și Greciei. 5. Traficul pe Dunăre. 6. Proiectele de tratat cu România, Bulgaria, Ungaria și Finlanda. 7. Pacea cu Austria. 8. Situația Germaniei.

La experiențele cu bomba atomică din insula Bikini (Oceanul Pacific), care vor avea loc în cursul lunii Iulie, vor participa 200 reprez. ai presei, dintre cari 187 americani.

PARTEA OFICIALĂ

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3170 B/1946 se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de paroh la parohia de clasa III-a din **ZĂGUGENI** protopresbiteratului Caransebeșului.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială'n extensiune de 32 jug., 26 st. așa după cum se află în natură.
2. Birul parohial uzitat.

3. Venitele stolare uzitate.

4. Casa parohială cu grădină și cu supraedificatele economice necesare așa după cum se află ele în natură.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preotești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea cvalificația cerută pentru parohii de cl. III-a precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan să-și înainteze cererile adresate Consiliului parohial, ort. rom din Zăgugeni, prin Prea On. Oficiu Protopresbiteral al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn Protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare, în sf. Biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nicidecum în ziua de alegere.

Zăgugeni, din ședința cons. paroh. ținută în 26 Maiu 1946.

Președinte:

Pr. Remus Olariu
administrator parohial

Secretar:

G. Chițiban

Nr. 271/1946

În conțelegere cu Of. Protopresbiteral
Caransebeș, la 6 Iunie 1946,

Isaia Suru
protopresbiter

Notă

Nr. 3041 E. 1946

P. C. Preoți, care doresc să colaboreze la Calendarul Românului pe anul 1947 sunt rugați să ne înainteze articolele sau informațiile, până la 15 Iulie a. c.

Articolele să fie scurte, scrise citeț, pe o singură pagină, tratând probleme care să intereseze viața bisericească și socială a poporului nostru.

Să fie scrise în limba poporului ca să fie cât mai ușor înțelese.

Rugăm C. Preoți să comunice această invitație și celorlalți colaboratori laici din parohiile noastre.

Caransebeș, la 5 Iunie 1946.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prof. Dr. M. Bănescu